

למעלה, מימין: מוחמד טאלם (דויטש), פוטפורום בהפצצה ישראלית בעזה השגת. קנט קליין, עזה, למטה, מימין: קרלוס וילאלון, צילה. ניצן הפנר, התנהג המרכזית. עטא עויסימא, מודה ירושלים (ידיעות אחרונות). רוברט ישרת, תל אביב. גיל כהן מבן (דויטש), שיה ג'ראח

פריים אש

תערוכת World Press Photo חונה בעיר, ומנסה להוכיח שצילום העיתונות למרינט עדיין רלוונטי, בעידן של צילום בסלולר לפייסבוק // איתו בוגנים

מיום ששי יציג מוזיאון ארץ ישראל שתי תערוכות ענק על טהרת צילומי עיתונות. הראשונה היא ה"World Press Photo", אירוע בינלאומי יוקרתי המתקיים כתערוכה נודדת בעולם יותר מ-50 שנה. חברי שופטים בודי 200 תמונות מבין 100 אלף צילומים שנשלחו לתחרות. התערוכה השנייה, "עדות מקומית", מציעה פלטפורמה שנתית לצלמי העיתונות בישראל וברשות הפלסטינית. כשמונת אלפים תצלומים אנונימיים הוגשו לתחרות הפעם, מתוכם בחר חבר שופטים (בהם אסמא אגבריהי וחאלקה, בועז טל, ריווייר סילברמן, ורדי כהנא) את הזוכים שסוגו לקטגוריות (חדשות, דת ואמנות,

אורבניזם, תרבות ואמנות, ועוד). זוהי למעשה רטרופקטיבה של השנה החולפת. צילומים מודפסים, מצגות, הקרנות של מדיות משולבות, סדרות במבנים ובגדלים שונים, תצלומי עבר מול החדשות של אתמול, גולש בים לצד מהומות במחסום קלאנדיה - שתי התערוכות מציגות שפע ויזואלי שעולה על גדותיו, כזה שאפילו הצופה המיומן והסבלן ביותר יעמוד מולו אחוז תוזית ומוכה הלם. גם ההגדרה והוקשר המסורתיים של צילומי עיתונות, המלווים כתבה עיתונאית ומשמשים מעין איוו או מתווך לטקסט, נפרצים וניתקים מחיקה של ספינת האם אל החלל המודאלי הגיטרלי והלא מילולי כביכול. פרקטיקת ההתקה הזאת לא חדשה כמובן - כולנו מכירים צילומי עיתונות היסטוריים שהפכו לאיקונות ולנכסי צאן ברזל בתרבות חיי המדף של הצילום ברשת קצרים. צילומי עיתונות מכילים קריטריונים נוספים, והם מתעדים מאבקים ושינויים בנוף החברתי והפוליטי וצילומיות אחרות? "נקודת המוצא שונה", מסבירה גליה גורזאב, צלמת ואוצרת "עדות מקומית". "כל צילום נבחן לגופו ברגע שהוא נשלף מהקונטקסט של העיתון ונפתח להקשרים חדשים. צלמי העיתונות מתעדים מציאות, אמן לעתים בורא מציאות". בעידן הוויסויב והאייפון, כשכל אחד הוא בעצם צלם, כמה מקום נשאר לצילום עיתונאי? "נכון, היום לעתים צילומים שמתפרסמים בפייסבוק נהפכים לחדשות הבאות, אבל עדיין כלי תקשורת וזקוקים לצלמים מקצועיים עם האיכות המצטברת ואיכות טווח שלהם. חיי המדף של הצילום ברשת קצרים מאוד, גודל הקובץ מוגבל וגם זמנו של הצופה

התקצר יחסית לעבר. בנוסף למידע הוויזואלי, צילומי עיתונות מכילים קריטריונים נוספים של קומפוזיציה, אור וצל, צבעוניות, מערכת החלטות. בנוסף להיותם צלמי עיתונות הם גם צלמים דוקומנטריים, מתעדים מאבקים ושינויים בנוף החברתי והפוליטי. זו שליחות".

האם ישנה אתיקה אחת של צילום עיתונאי, הקשורה אולי לכחירה בין עקרונות אסתטיים למסוריים?

"קהל הצופים רוצה להאמין שלצלם עיתונות ישנה מערכת ערכית הנובעת מקצועו. אפשר לומר גם שהערכים המוסריים של הצלם לא תמיד עולים בקנה אחד עם המערכת הערכית של הצופה המתבונן. לא מעט צילומים עוררו פולמוס ציבורי. לצילום היסטוריה ארוכה של פולמוסים בדבר הגבול הדק בין הזכות לרעת לבין צנעת הפרט".

מה באשר לפוטושושם שמטשטש את הגבול הרק בין תיעוד לכבדיה?

"גם לפני הפוטושושם אפשר היה לעשות מניפולציות בצילום. שינויי חשיפה היו לגיטימיים בעידן האנלוגי ולעתים עד היום ככתבות מגוינים ובצילומים לא חדשותיים. היו כמובן מקרים שצלמים התערבו בצילום בכך שהוסיפו או מחקו אינפורמציה, דוגמה שהתפרסמה היא עדנאו האני שהוסיף בצילום עשן להפצצה של צה"ל במלחמת לבנון על מנת להגביר את הדרמה. כתוצאה ממקרים כגון זה, סוכנויות צילום משתמשות בתוכנה המגלה את ההיסטוריה של הקובץ וחלקן אוסרות על הצלם לגעת בקובץ. בחלק מהצילומים שנשלחו לתחרות היו צילומים שנשלחו בפוטושושם במיוננים נבדחים, בעיני זה מוריד מעצמת הצילום והופך אותו לתצוגה של אפקטים".

מוזיאון ארץ ישראל תל אביב, 15.1.11-10.12.10